

Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije - Soča

ZPZR

Zgodnja poklicna in
zaposlitvena rehabilitacija
v procesu vračanja na delo

Možnosti zgodnje poklicne in zaposlitvene rehabilitacije v procesu vračanja na delo

Metka Teržan, Valentina Brecej, Nuša Kerč,
URI Soča, projekt ZPZR

**Obvladovanje zdravstvenega absentizma starejših zaposlenih s
prilagoditvami delovnih mest, 14.10.2021**

Pobuda Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM) konec leta 2017 za projekt, ki bi zvečal obseg in vsebino poklicne rehabilitacije kot pravice po Zakonu o PIZ.

Poklicna rehabilitacija je celostni proces, v katerem se zavarovanca strokovno, fizično in psihosocialno usposobi za drug poklic ali delo, tako da se lahko ustrezno zaposli in ponovno vključi v delovno okolje, oziroma se usposobi za opravljanje istega poklica ali dela, tako da se mu prilagodi delovno mesto z ustreznimi tehničnimi pripomočki. (70. člen ZPIZ-2).

Sodelovanje med Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije oziroma med MDDSZEM in Ministrstvom za zdravje.

Proces postopnega vračanja na delo in poklicne rehabilitacije že v času bolniškega staleža s pripravo individualnega načrta vračanja na delo.

Hitrejše usmerjanje v pridobitev pravice do poklicne rehabilitacije kot pravice po ZPIZ-2, pravica mora postati dolžnost.

POTREBNA BO USTREZNA SPREMEMBA ZAKONODAJE

Glavni cilji projekta

- Ocena stanja poklicne rehabilitacije in primerjalna študija evropskih držav,
- oblikovanje **modela celostne zgodnje poklicne in zaposlitvene rehabilitacije v procesu vračanja na delo,**
- priprava **predloga zakonskih sprememb** za izvedbo modela zgodnje poklicne in zaposlitvene rehabilitacije v procesu vračanja na delo,
- dvig **ozaveščenosti in informiranosti** zavarovancev, delodajalcev in strokovne javnosti.

**MODEL
POKLICNE REHABILITACIJE
V PROJEKTU ZPZR**

Protokol obravnave

1. **Obravnava pri imenovanem zdravniku ZZS:** predstavitev projekta zavarovancu (dopis), pridobitev soglasja, pripravi obrazec z osnovnimi informacijami ZPZR-1 (osnovne informacije o zavarovancu, bolezni, bolniškem staležu)
2. **Obravnava na vstopni informacijsko-koordinacijski (VIK) točki:** strokovni delavec projekta in predstavnik izvajalca zaposlitvene rehabilitacije: motivacija za sodelovanje v projektu, podatki o delodajalcu, izbranem osebnem zdravniku.

Strokovni delavec VIK točke pozove delodajalca k sodelovanju, poizve po izvajalcu medicine dela, obvesti izbranega osebnega zdravnika o vključitvi v projekt ZPZR, spremlja bolniški stalež, potek obravnave (case management).

Nadaljnja obravnava zavarovanca

3. **Specialist medicine dela, prometa in športa** (pregled medicinske dokumentacije, razgovor z zavarovancem, usmerjen pregled, ugotovitev eventualnih omejitev za delo)
4. **Izvajalec zaposlitvene rehabilitacije** (timska obravnava pri psihologu, delovnem terapevtu, socialni delavki, drugih članih tima)
5. **Kontakt z delodajalcem** (obisk delodajalca, ogled delovnega mesta, predstavitev zmožnosti zaposlenega in predlog načrta vračanja na delo, pripravi se zapisnik, ki ga delodajalec podpiše)
6. **Sestanek imenovanega zdravnika ZZZS in predsednika invalidske komisije ZPIZ** (obrnava končnih dokumentov, pripombe, pospešitev postopkov)

Končni izdelki obravnave

1. **Poročilo specialista MDPŠ in IZR** (dobita ga IZ ZZS in predsednik IK ter zavarovanec, ki ga odda svojemu izbranemu osebnemu zdravniku)
2. **Individualni načrt vračanja na delo** (prav tako zdravnika ZZS in ZPIZ, zavarovanec in delodajalec)
3. **Obvestilo o zaključku obravnave** (izbrani osebni zdravnik, zavarovanec, imenovani zdravnik ZZS)
4. **Poročila o kontrolnih pregledih pri specialistu MDPŠ** (če so potrebni)

PRIMER PILOTNEGA PROJEKTA

PREDSTAVITEV PRIMERA -

A.D., ♂, 50 let

- slaščičarka, IV.stopnja
- 31 let delovne dobe, 11 let na tem DM- kuharska pomočnica v osnovni šoli
- 2019 - 3 mesece BS zaradi bolečin v križu
- Sept. 2020- akutno poslabšanje, operacija HD ledvene hrbtenice, opisuje 90% izboljšanje, še prejema zdravila proti bolečinam

- Vključena v projekt 14.2.2021

- **Pregledana pri specialistu MDPŠ 25.2.2021:**

Omejitve: izmenjujoč položaj pri delu sede/stoje, dvigovanje in premeščanje bremen do maksimalno 5 kg (potiska lahko težje predmete po gladki podlagi in z vozički s primernimi kolesci), brez dela v globokem predklonu, brez dela v hitrem tempu , brez rotacijskih gibov v hrbtenici.

Predlog postopka vračanja na delo: potrebna je ergonomska prilagoditev delovnega mesta in opravil, ki bo gospe in omejitvam ustrezala; uporaba ustrezne korekcije vida za delo na blizu.

- **Obraavnana v strokovnem timu izvajalca zaposlitvene rehabilitacije** (socialna delavka, psiholog, delovni terapevt, tehnolog)

Opravljen je bil razgovor z delodajalcem in ogled delovnega mesta

Ugotovitve delovne terapevtke:

Iz ogleda in heteroanamneze povzemam, da je zmožna za delovna opravila: čiščenje sadja in zelenjave v šolski kuhinji, priprava zajtrka za šolarje in vrtec, štetje obrokov prehrane, pripravo skodelic in drugega pribora. Manj primerno je za pranje posode. Povsem neprimerno je dvigovanje in prenašanje bremen (posod s hrano, težji lonci, zabojev sadja in zelenjave ter drugih živil).

Predlagane izboljšave, ki bi pomembno spremenile tveganje na vseh delovnih mestih v kuhinji: dvig delovnih površin za cca 15 cm, uporaba mrežic v koritih (dvig dna korita), izdelava novega in bolj primernega vozička (večja kolesa, napihljiva kolesa, brez roba na eni strani-kjer se naklada, možnost dviga in spusta višine nakladanja, možnost transporta po stopnicah na elektro pogon), izdelava klančine iz šole proti vrtcu in izboljšanje gladkosti površine poti.

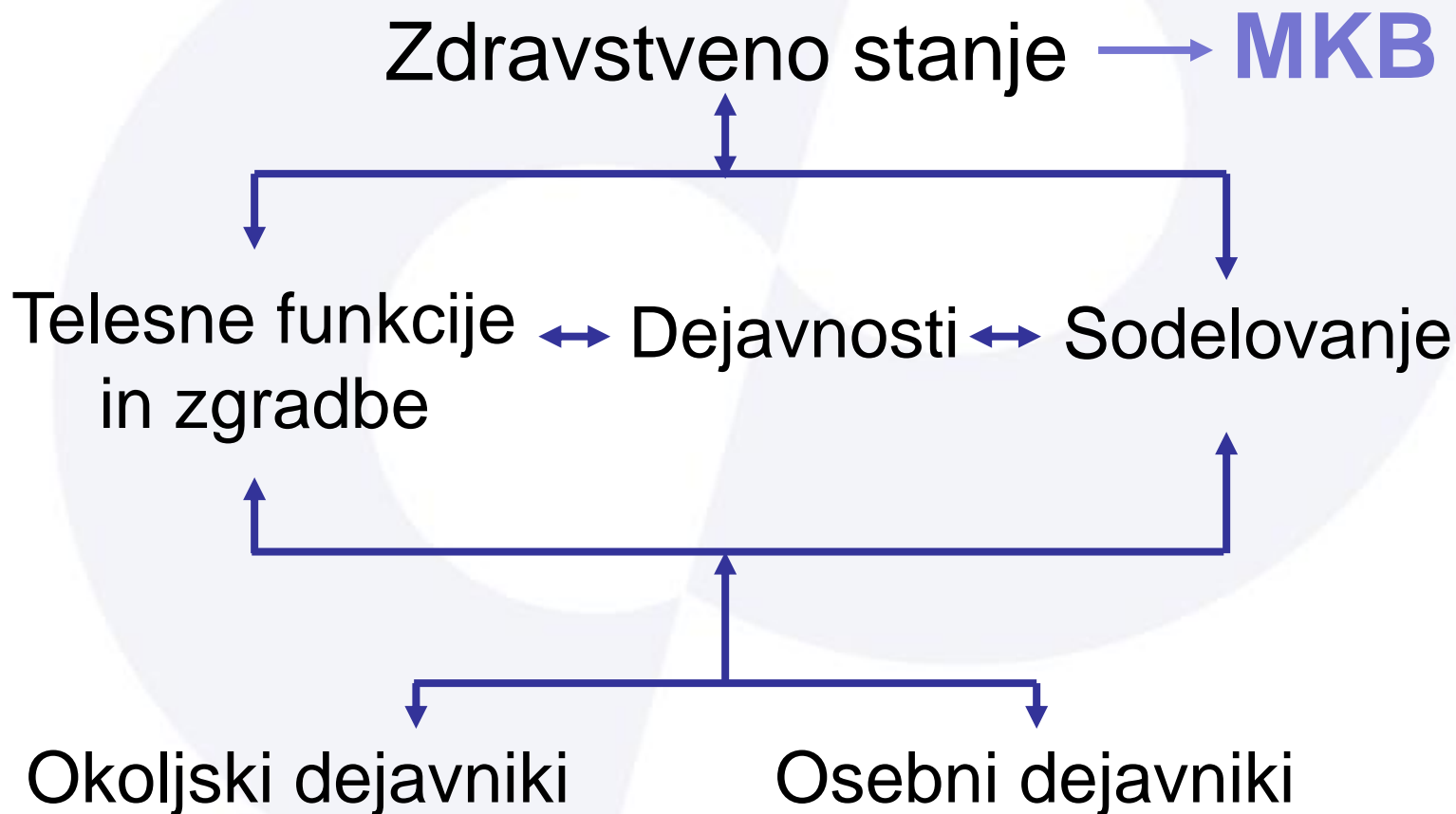

Individualni načrt vračanja na delo

- Z delom prične 3.5.2021 v skrajšanem delovnem času 4 ure, z omejenim naborom nalog
- Spremljanje vračanja na delo:
 - počutje, potreba po počitku doma, ocena lastne učinkovitosti
 - Občasni kontakti z delodajalcem.
- 1.10.2021 je pričela z delom 6 ur, še vedno opravlja omejen nabor nalog
- Izbranemu osebnemu zdravniku smo predlagali naj jo predstavi na invalidski komisiji. V času postopka bomo podlai končno oceno, kakšno časovno obremenitev še zmore.

Bio-psiho-socialni model

Glavni doprinos projekta

- **Povezovanje** vseh obstoječih pravic in programov.
- Vključevanje **specialistov MDPŠ**, ki jim nalogo sodelovanja v PR nalaga že Zakon o varnosti in zdravju pri delu.
- Uporaba obstoječega znanja **strokovnih delavcev v zaposlitveni rehabilitaciji**.
- Povezava najpomembnejših **deležnikov v procesu**.
- Razširitev znanja na področju vračanja na delo na **vse nivoje zdravstvenega varstva**.

Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije - Soča

ZPZR

Zgodnja poklicna in
zaposlitvena rehabilitacija
v procesu vračanja na delo

Več informacij o projektu ZPZR najdete na spletni strani
www.zpZR.si.

Projekt Zgodnja poklicna in zaposlitvena rehabilitacija v procesu vračanja na delo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

